

استفاده از ترکیب SVM فازی با برچسب گذاری صوری در بازیابی متون

محمد رحیمی

دانشکده مهندسی کامپیوتر و فناوری اطلاعات

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

m_rahimi@aut.ac.ir

سعید شیرینی

دانشکده مهندسی کامپیوتر و فناوری اطلاعات

دانشگاه صنعتی امیرکبیر

shiry@ce.aut.ac.ir

در این روش، سیستم مجموعه‌ای از نمونه‌های برچسب نخورده توسط کاربر را در اختیار داشته و در هر مرحله با انتخاب برخی از نمونه‌ها (که بیشترین شک در مورد دسته بندی آنها وجود دارد)، آنها را جهت برچسب گذاری در اختیار کاربر قرار می‌دهند. بنابراین در روش بدون بازخورد با ارائه «مربوط»ترین نمونه‌ها سیستم به کندی همگرا شده و در روش استفاده از بازخورد، با انتخاب «مشکوک‌ترین» نمونه‌ها، کاربر را مجبور می‌کنیم که تعداد زیادی نمونه نامربوط را نیز مشاهده کند. در این مقاله، ما از یک طرف برای سرعت بخشیدن به فرایند یادگیری از یادگیری فعال مبتنی بر بازخورد کاربر استفاده کرده و از طرف دیگر با برچسب گذاری صوری برخی نمونه‌ها، جلوی درگیر شدن کاربر با تعداد زیادی از نمونه‌های نامربوط گرفته می‌شود. برای انجام عملیات دسته بندی، از ماشین‌های بردار پشتیبان (SVM) استفاده کرده ایم که دارای قدرت تعمیم فوق العاده و پشتوانه تئوریک بسیار محکمی هستند.

در ادامه این مقاله، ابتدا در بخش ۲ مروری بر روش‌های بازیابی متن مبتنی بر SVM انجام می‌گیرد. در بخش ۳، مسئله تعداد کم نمونه‌های آموزشی توصیف و تشریح شده و در بخش ۴، الگوریتم PLFSVM معرفی می‌گردد. در بخش ۵ نحوه ارزیابی نتایج الگوریتم و در بخش ۶ نتایج حاصل از آزمایشات را بیان می‌کنیم. در نهایت در بخش ۷، جمع بندی بر روی روش استفاده شده، انجام خواهیم داد.

۲- کارهای انجام شده

استفاده از ماشین‌های بردار پشتیبان در بازیابی متون، اولین بار در سال ۱۹۹۷ در [3] پیشنهاد گردید. در [4] بحث کاملی در مورد مزیت‌های استفاده از SVM و دلایل کارایی آن در بازیابی متون انجام شده است. تا کنون پژوهش‌های متعددی برای بازیابی متون با استفاده از SVM انجام گرفته است. در [5,6] بر روی نحوه گزینش ویژگی‌ها در بازیابی متن با SVM بررسی‌هایی انجام گرفته است.

در [7] از ترکیب SVM به عنوان دسته بندی کننده و PSO برای گزینش از میان مجموعه‌ای از دسته بندی کننده‌های ایجاد شده توسط SVM، برای بازیابی متون استفاده شده است. در [8] با ارائه روشی برای تنظیم مقدار آستانه‌ای در SVM، کارایی سیستم‌های

چکیده: در مسائل بازیابی اطلاعات مبتنی بر بازخورد کاربر، یکی از مشکلات اصلی، کمبود تعداد نمونه‌های آموزشی است. دلیل این امر، عدم امکان دریافت تعداد نمونه‌های زیاد برچسب خورده توسط کاربر است. برای رفع این مشکل، ما در این مقاله، از روشی برای برچسب گذاری صوری متون استفاده می‌کنیم. با این کار از مزیت تعداد نمونه‌های آموزشی بیشتر، با نیاز کمتر به بازخورد کاربر، بهره‌مند خواهیم شد. برای دخیل کردن عدم دقت ذاتی موجود در برچسب‌های صوری، از مفاهیم فازی استفاده کرده و برای دسته بندی نمونه‌ها جهت بازیابی، از SVM که یک روش قدرتمند دسته بندی داده‌ها محسوب می‌شود استفاده کرده ایم. در ضمن جهت بهبود کارایی، برای انتخاب نمونه‌های کاندید برای برچسب گذاری صوری، از روش خاصی استفاده شده است. این الگوریتم برای اولین بار در حوزه بازیابی متون مورد استفاده قرار گرفته و نتایج آزمایشات نشان می‌دهد که این روش، نسبت به SVM با یادگیری فعال و مبتنی بر بازخورد کاربر، نتایج بسیار بهتری ارائه می‌کند.

واژه‌های کلیدی: SVM، منطق فازی، برچسب گذاری صوری، بازخورد کاربر، بازیابی متون.

۱- مقدمه

در سیستم‌های بازیابی متن، معمولاً پرس و جویی که توسط کاربر در قالب چند کلمه کلیدی وارد می‌شود، دارای ابهام است. مثال ساده آن استفاده از کلمه «جاوا» است که هم به عنوان زبان برنامه نویسی و هم جزیره‌ای در اندونزی شناخته می‌شود. معمولاً نتایج سیستم‌های بازیابی، تعداد کمی متن «مربوط» و تعداد زیادی متن «نامربوط» است. یکی از روش‌هایی که جهت رفع این مشکلات ارائه شده است، استفاده از بازخورد کاربر است. در این روش‌ها، با ارائه تعداد محدودی متن، از کاربر خواسته می‌شود تا متون مربوط و نامربوط را مشخص نماید. مشکلی که در این روش معمولاً بروز می‌کند این است که سیستم بازیابی، نمی‌تواند با دریافت تعدادی نمونه مربوط، مدل مربوط به متون مربوط و نامربوط را استخراج نماید. روشی که برای رفع این مشکل مورد استفاده قرار می‌گیرد، استفاده از یادگیری فعال است [10,11].

انجام می شود، در بخش های آینده به صورت دقیق تر توضیح داده خواهد شد. همانطور که در بخش قبل نیز ذکر شد، این برچسب گذاری دارای ماهیت غیردقیق و فازی خواهد بود.

۴- روش PLFSVM

ماشین بردار پشتیبان که توسط وپنیکⁱⁱ براساس ایده حداقل سازی ریسک شکل گرفته است، یک روش یادگیری ماشین فوق العاده قدرتمند محسوب می شود. این روش تاکنون در حوزه های متعددی مثل دسته بندی متون، شناسایی گفتار، داده کاوی و ... به کار رفته و نشان داده است که نسبت به بسیاری روش های متعارف یادگیری ماشینی دارای برتری است [2]. ایده اصلی در SVM (برای حالت دو کلاسه)، این است که ابرصفحه بهینه برای تفکیک کلاس ها به گونه ای انتخاب شود که حاشیه بین دو کلاس، حداکثر شود. صرف نظر از اینکه این روش دارای قابلیت تعمیم بسیار زیادی است، عامل محدود کننده آن، لزوم تعلق هر نمونه به فقط یکی از دو کلاس مذکور و آن هم با میزان اهمیت یکسان است. درحالی که در عمل، بسیاری از اوقات، نمونه های آموزشی دارای درجه اهمیت متفاوتی نسبت به یکدیگر هستند و لازم است که این مسئله در فرایند یادگیری، مدنظر قرار بگیرد. بنابراین ماشین های بردار پشتیبان فازی پیشنهاد شده اند [8].

FSVM در واقع توسعه ای SVM است به گونه ای که نمونه های آموزشی دارای درجه اهمیت متفاوتی باشند. دلایلی که باعث شده است که در روش مورد بررسی از FSVM استفاده شود، اول اعمال مفاهیم فازی به مسئله، دوم وجود پایه تئوریک قوی برای آن و سوم قدرت تعمیم بسیار خوب آن است. بنابراین در روش مورد استفاده، مزایای برچسب گذاری صوری نمونه ها را با FSVM ترکیب شده است. باید توجه شود که روش PLFSVMⁱⁱⁱ ارائه شده، با SVM استاندارد از جنبه های مختلف، تفاوت دارد. PLFSVM سعی می کند مسئله تعداد کم نمونه های آموزشی را حل کند در حالی که SVM استاندارد فقط توانایی کار با نمونه های برچسب گذاری شده را دارد. علاوه بر این، PLFSVM نیاز به نیروی کار کمتری نسبت به SVM دارد بنابراین برای بسیاری از کاربردها که کاربر خیره به صورت گسترده و آسان در دسترس نیست (مثل سیستم های بازیابی تصویر در شبکه هایی با محدودیت پهنای باند) مناسب تر خواهد بود. همچنین PLFSVM میزان اهمیت نمونه ها را نیز در فرایند یادگیری لحاظ می کند که چنین اتفاقی در SVM استاندارد نمی افتد.

در روش PLFSVM پیشنهاد شده در [1]، راه های حل چند مسئله مورد بررسی قرار می گیرد: اول، انتخاب نمونه های مناسب برای برچسب گذاری صوری، دوم، تعیین برچسب های صوری، سوم، تخمین میزان عدم قطعیت برچسب های صوری تعیین شده و چهارم، جمع برچسب های صوری با روش یادگیری فعال FSVM. همانطور که ذکر شد، در این مقاله، ما از روش یادگیری فعال به صورت ترکیبی با روش

بازیابی متن مبتنی بر SVM، افزایش داده شده است. در [9] روش بازیابی متن مبتنی بر SVM و بازخورد کاربر با برخی روش های متداول دیگر در بازیابی متون مقایسه شده و با ارائه نتایج، کارایی بهتر آن نسبت به سایر روش ها، گزارش شده است. در [10] روش هایی برای انتخاب بهترین نمونه برای برچسب گذاری در الگوریتم SVM با یادگیری فعال ارائه شده و این روش ها با یکدیگر مقایسه شده اند. کارایی هر یک از روش ها در حوزه بازیابی متون مورد بررسی قرار گرفته اند. در [14] روشی برای گزینش بهترین نمونه ها برای برچسب گذاری در SVM مبتنی بر بازخورد کاربر، ارائه شده (به نام HRFSVM) و با دو روش دیگر SVM مقایسه شده است. نتایج این روش برای بازیابی متون مورد استفاده قرار گرفته و برتری آن نشان داده شده است.

تمامی روش های مبتنی بر بازخوردی که در فوق به آنها اشاره کردیم، با مشکل تعداد نمونه هایی آموزشی مواجه هستند. در آن روش ها، الگوریتم هایی برای انتخاب نمونه مناسب برای برچسب گذاری ارائه شده است اما در هر صورت، نیاز به دریافت تعداد زیادی نمونه آموزشی از کاربر وجود دارد. در روشی که ما در این مقاله استفاده می کنیم، سعی شده است تا این مشکل با برچسب گذاری صوری برخی نمونه های برچسب گذاری نشده توسط کاربر رفع شده، مجموعه آموزشی گسترش پیدا کرده و کارایی افزایش پیدا کند.

۳- مسئله تعداد کم نمونه های آموزشی

در سیستم های بازیابی اطلاعات مبتنی بر بازخورد کاربر، این مشکل وجود دارد که یا کاربر حوصله و تمایلی به برچسب گذاری تعداد زیادی از نمونه ها ندارد و یا اینکه اصولاً واسط کاربری ارائه شده، ظرفیت برچسب گذاری این تعداد زیاد از نمونه ها را ندارد. نتیجه این امر این است که تعداد نمونه های برچسب خورده ای که برای آموزش بکار خواهند رفت، ناکافی خواهد بود. این مسئله حتی در روش یادگیری قدرتمندی مثل SVM نیز خود را نشان می دهد. بنابراین لازم است که راه حلی برای مشکل تعداد کم نمونه ها که در روش های مبتنی بر بازخورد کاربر ایجاد می شود، پیدا شود.

روشی که ما در اینجا استفاده می کنیم، با توجه به این مسئله به وجود آمده است که اولاً برچسب گذاری تعداد زیادی از نمونه ها، عملی است وقت گیر و مستلزم صرف نیروی انسانی خیره و ثانیاً مجموعه بزرگی از نمونه های برچسب نخورده را در اختیار داریم. بنابراین سعی می کنیم تا به روشی، این نمونه های برچسب نخورده را همراه با نمونه های برچسب گذاری شده، برای انجام فرایند آموزش به صورت مؤثر، به کار بگیریم. البته باید توجه شود که انتخاب نمونه های برچسب نخورده برای برچسب گذاری صوری، باید با دقت زیاد انجام شود تا مفید واقع شوند. در غیراینصورت ممکن است در کارایی سیستم بازیابی حتی اثر منفی داشته باشند. این روش برچسب گذاری که براساس «مرتبط بودن» یا «نامربوط بودن» نمونه تحت بررسی با نمونه پرس وجو شده

در این بخش، پیش از معرفی FSVM، برای پرهیز از ذکر موارد اضافی، ما با فرض اینکه خواننده با SVM استاندارد آشنایی دارد، فقط نحوه فرمول بندی FSVM را نشان خواهیم داد. در FSVM معیار (۱) باید تحت شرایط (۲) حداقل شود.

$$\frac{1}{2} \|w\|^2 + C \sum_{i=1}^n m_i x_i \quad (1)$$

$$y_i (w \cdot z_i + b) \geq 1 - x_i \quad x_i \geq 0 \quad i = 1, \dots, n \quad (2)$$

در فرمول فوق، m_i میزان تعلق فازی را نشان می دهد. در واقع از مقادیر تعلق به منظور وزن دهی به نمونه های آموزشی به کار می رود. نمونه های با مقادیر تعلق بالاتر، نقش بیشتری در فرایند آموزش خواهند داشت تا نمونه های کم اهمیت تر. مشابه حالت معمولی، در اینجا نیز فرم دوگان مسئله به شکل فرمول های (۳) و (۴) خواهد بود.

$$\sum_{i=1}^n a_i - \frac{1}{2} \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n a_i a_j y_i y_j K(X_i, X_j) \quad (3)$$

$$\sum_{i=1}^n y_i a_i = 0, \quad 0 \leq a_i \leq m_i C \quad i = 1, \dots, n \quad (4)$$

نتیجه این روش، یافتن ابرصفحه تفکیک کننده مشابه حالت SVM استاندارد است اما با بردارهای پشتیبان و α_i های متفاوت. بنابراین با یافتن m_i های مناسب می توان میزان اثر نمونه i ام در فرایند یادگیری را کنترل کرد.

۲-۴ انتخاب نمونه های کاندید برای برچسب گذاری صوری

برای این کار، از یک فرایند خوشه بندی دو مرحله ای برای یافتن خوشه های محلی استفاده می کنیم [2]. در مرحله اول، با انجام یک عملیات خوشه بندی کاهشی^{iv}، تعداد خوشه های مناسب تخمین زده می شود. این روش علاوه بر سریع بودن، نیازی به دانش اولیه در مورد تعداد خوشه ها ندارد. سپس از این مقدار تخمینی به عنوان ورودی الگوریتم K-means استفاده می گردد.

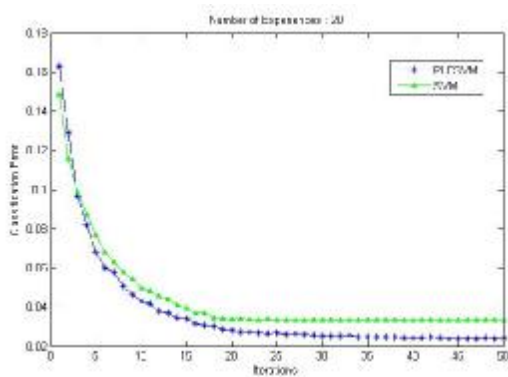
پس از خوشه بندی، دو مجموعه مستقل از خوشه های مربوط و نامربوط در اختیار خواهیم داشت. در اینجا از ایده ای مشابه KNN استفاده می کنیم. برای انتخاب نمونه های برچسب نخورده برای برچسب گذاری صوری، نزدیک ترین نمونه های برچسب نخورده به مراکز خوشه ها را برمی گزینیم. یعنی به ازای هر خوشه، یک نمونه پیدا شده و برای برچسب گذاری صوری ارائه می گردد. سپس کلاس مربوط به آن خوشه، به نمونه مذکور تعلق می گیرد. از آنجایی که با افزایش تعداد نمونه های لازم برای برچسب گذاری صوری، هزینه محاسباتی زیاد خواهد شد، فقط از نزدیک ترین نمونه های همسایه استفاده می شود.

SVM استفاده می کنیم (ترکیب این دو روش در حوزه بازبایی تصاویر در [13] انجام شده است). بنابراین به کارایی بالاتر با نیاز کمتر به بازخورد کاربر خواهیم رسید.

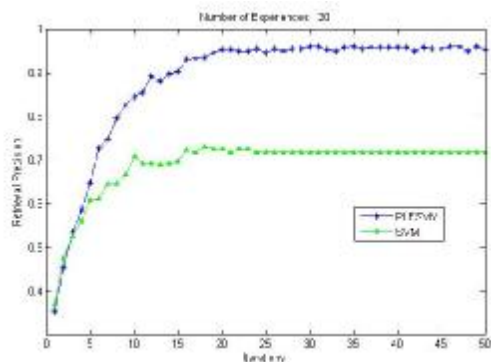
مراحل کلی الگوریتم PLFSVM پیشنهادی در [1] عبارتند از:

- پرس وجو از کاربر دریافت شده و سیستم یک مرحله الگوریتم KNN را با در نظر گرفتن فاصله اقلیدسی اجرا می کند. نتیجه این کار پیدا کردن I_0 عدد نمونه که بیشترین شباهت را به پرس وجو دارند می باشد. سپس این نمونه ها برای برچسب گذاری در اختیار کاربر قرار داده می شوند.
- کاربر بر روی I_0 نمونه دریافت شده، برچسب گذاری کرده و هریک از آنها را به عنوان «مربوط» (کلاس ۱) و «نامربوط» (کلاس ۲) شناسایی می کند. براساس این برچسب گذاری، یک SVM ساده اولیه آموزش داده می شود.
- با استفاده از ایده یادگیری فعال در SVM، تعداد I نمونه که نزدیک تر از بقیه نمونه ها به مرز تصمیم گیری (ابرفصله تفکیک کننده) هستند، برای برچسب گذاری مجدد کاربر انتخاب می شوند. ما در این مقاله برای افزایش کارایی سیستم، بجای استفاده صرف از نمونه های نزدیک تر به مرز تصمیم گیری که «مشکوک ترین» نمونه ها از لحاظ دسته بندی هستند، از دو دسته نمونه استفاده کرده ایم. اول نمونه هایی که در جهت موافق بیشترین فاصله را با مرز دارند و دوم، نمونه هایی که کمترین فاصله را از مرز تصمیمی گیری دارند [14]. نسبت نمونه های اول به دوم بیشتر خواهد بود. در حالت SVM با یادگیری فعال فقط از نمونه های دوم استفاده می شود.
- پس از برچسب گذاری نمونه ها توسط کاربر، آنها را به مجموعه نمونه های برچسب خورده قبلی برای آموزش، اضافه می کنیم.
- دو مرحله عملیات خوشه بندی بر روی مجموعه نمونه های مربوط و نامربوط انجام می شود. خوشه های شکل گرفته برای انتخاب نمونه های کاندید جهت برچسب گذاری صوری، مورد استفاده قرار می گیرند.
- یک معیار فازی برای تعیین درجه مربوط یا نامربوط بودن نمونه ها مورد استفاده قرار می گیرد.
- از یک ماشین بردار پشتیبان فازی برای آموزش نمونه های برچسب گذاری شده اصلی و صوری به صورت توأم استفاده می شود.
- مراحل ۳ تا ۷ آنقدر تکرار می شوند تا نتیجه مطلوب حاصل شود. در ادامه به توضیح برخی از مراحل اصلی ذکر شده فوق می پردازیم.

شده و تعداد در حدود ۲۰۰۰۰ ویژگی از آنها استخراج شده و بردار مستندات تولید گردید. ویژگی های مستندات را کلمات موجود در آنها تشکیل می دهند. در طی عملیات تشکیل بردار مستندات، کلمات با تکرار کمتر از ۲ و بیشتر از ۱۰۰ حذف شده، ریشه یابی برای حذف حالت های مختلف کلمات و افعال انجام شده و کلمات ایست نیز حذف شده اند. همچنین از $tfidf$ برای وزن دهی به ویژگی ها (کلمات) استفاده شد. پس از تشکیل بردار های نهایی از مستندات، برای کاهش ابعاد مستندات از PCA استفاده کرده و تعداد ویژگی ها را به ۴۰۰ عدد رساندیم. پیاده سازی الگوریتم با نرم افزار MATLAB انجام گرفت و پارامترهای I_0 و I به ترتیب برابر با ۵ و ۱۰ در نظر گرفته شد. نتایج حاصل از اجرای الگوریتم های PLFSVM و SVM با یادگیری فعال در شکل های (۱) و (۲) دیده می شود.

شکل (۱): مقایسه خطای دسته بندی در SVM و PLFSVM

شکل (۲): مقایسه دقت بازیابی در SVM و PLFSVM

نمودارهای شکل های فوق برای تعداد ۵۰ تکرار فرایند آموزش SVM و با میانگین گیری از ۲۰ بار انجام آزمایش بدست آمده اند. در هر آزمایش، با انتخاب یک متن تصادفی به عنوان پرس وجو، عملیات بازیابی انجام گرفته است. همانطور که مشاهده می شود، هر دو نمودار کارایی بهتر روش PLFSVM را نسبت به SVM با یادگیری فعال و بازخورد کاربر، نشان داده اند (خطای در حدود ۰.۰۲ و دقت در حدود ۰.۹۵). در هر دو نمودار، در تکرار های اولیه، تفاوت چندانی میان دو روش مشاهده نمی شود اما با افزایش تکرارها، استفاده از برجسب های

۳-۴ تعیین میزان ابهام (تعلق فازی) نمونه ها

در [2]، یک تابع تعلق فازی برای این منظور پیشنهاد شده است. از آنجایی که نمونه های کاندید برای برجسب گذاری صوری، براساس خوشه بندی بروی نمونه های دارای برجسب انتخاب شده اند، می توان از همان خوشه ها برای تعیین میزان تعلق استفاده نمود. برای این منظور، فرض کنید که برجسب های هر یک از نمونه های مذکور، در مرحله قبل تعیین شده است. در این حالت، نزدیک تر بودن یک نمونه به خوشه ای با کلاس موافق، به معنای میزان تعلق بیشتر آن به کلاس مذکور است. از طرف دیگر، نزدیک بودن آن به خوشه ای با کلاس مخالف، نشانه تعلق کمتر آن به کلاس موافق خواهد بود. براساس این موضوع، می توان یک تابع فازی نمای تعریف کرد که این مفاهیم را در درون خود ایجاد کند [2]. این تابع را W_1 نامگذاری می کنیم.

از طرف دیگر، میزان تعلق فازی نمونه مذکور، باید به دسته بندی که توسط SVM اولیه صورت گرفته است نیز وابستگی داشته باشد. برای این منظور، از یک تابع سیگموئید طبق فرمول (۵) استفاده می شود.

$$w_2(X_p) = \begin{cases} \frac{1}{1 + \exp(-a_2 y)} & \text{class1} \\ \frac{1}{1 + \exp(a_2 y)} & \text{class2} \end{cases} \quad (5)$$

در این فرمول، a_2 فاکتور مقیاس و Y فاصله مستقیم نمونه X_p از مرز SVM خواهد بود. ایده به کاررفته در این فرمول به این صورت است که اگر کلاس تعیین شده برای نمونه مورد بررسی (X_p) توسط خوشه بندی، «موافق» باشد و فاصله آن از مرز SVM، در جهت موافق زیاد باشد، معنای آن این است که این نمونه به درستی برجسب خورده است. در نهایت برای اینکه هر دو عامل را در تعیین میزان تعلق یک نمونه به یک کلاس دخیل کرده باشیم، مقدار تعلق را براساس ضرب مقادیر بدست آمده از W_1 و W_2 ، محاسبه می کنیم.

۵- نحوه ارزیابی نتایج

برای ارزیابی نتایج بدست آمده از روش استفاده شده، ما از دو معیار استفاده می کنیم. معیار اول، معیار دقت بازیابی است که در [14] نیز برای ارزیابی الگوریتم بازیابی متن مورد استفاده قرار گرفته است. معیار دوم استفاده شده، خطای دسته بندی است که در [10] نیز برای ارزیابی الگوریتم بازیابی متن مورد استفاده قرار گرفته است.

۶- آزمایشات

برای انجام آزمایشات، به عنوان مجموعه داده آزمون از مجموعه newsgroups^v استفاده کردیم. این مجموعه از ۲۰ عنوان مختلف تشکیل شده است که ما از هر عنوان ۵۰ مستند (و در مجموع ۱۰۰۰ مستند) را به صورت تصادفی انتخاب کردیم. پس از آن با استفاده از نرم افزار vi pretext عملیات پیش پردازشی لازم بروی مستندات انجام

- [5] E. Leopold, J. Kindermann, "Text Categorization with Support Vector Machines. How to Represent Texts in Input Space?", Machine Learning, 46, 423-444, 2002.
- [6] T. Masuyama, H. Nakagawa, "Cascaded Feature Selection in SVMs Text Categorization", LECTURE NOTES IN COMPUTER SCIENCE, ISSU 2588, pages 588-591, 2003.
- [7] T. Peng · W. Zuo · F. He, "SVM based adaptive learning method for text classification from positive and unlabeled documents", Knowl Inf Syst, Springer-Verlag 2007.
- [8] J. Shanahan, N. J. G. Roma, "Improving SVM Text Classification Performance through Threshold Adjustment", LECTURE NOTES IN COMPUTER SCIENCE, ISSU 2837, pages 361-372, 2003.
- [9] H. Drucker, B. Shahraray, D.C. Gibbon, "Support vector machines: relevance feedback and information retrieval", Information Processing and Management 38, p305-323, 2002.
- [10] S. Tong, D. Koller, "Support Vector Machine Active Learning with Applications to Text Classification", Journal of Machine Learning Research, p45-66, 2001.
- [11] G. Schohn and D. Cohn. "Less is more: Active learning with support vector machines". In Proceedings of the Seventeenth International Conference on Machine Learning, 2000.
- [12] C.F. Lin, S.D. Wang, "Fuzzy support vector machines," IEEE Trans. Neural Networks, vol. 13, no. 2, pp. 464-471, Mar. 2002.
- [13] S. Tong, E. Chang, "Support vector machine active learning for image retrieval," Proc. ACM Int. Conf. Multimedia, pp. 107-118, Ottawa Canada, 2001.
- [14] Z. Xu, X. Xu, K. Yu, V. Tresp, "A Hybrid Relevance-Feedback Approach to Text Retrieval", LECTURE NOTES IN COMPUTER SCIENCE, ISSU 2633, pages 281-293, 2003.

صوری تولید شده، تأثیر بسیار زیاد خود را نشان می دهند. این نتایج در ضمن نشان می دهند که تخمین به کاررفته در نحوه انتخاب نمونه های کاندید و همچنین تعیین تابع تعلق فازی نمونه ها، به خوبی انجام شده است.

۷- نتیجه گیری

در این مقاله، روشی مبتنی بر ماشین بردار پشتیبان فازی و برچسب گذاری صوری برای رفع مشکل تعداد کم نمونه های آموزشی در عملیات بازیابی متون مبتنی بر بازخورد کاربر، معرفی شد. نتایج بدست آمده، کارایی بسیار خوب این روش نسبت به SVM با یادگیری فعال و بازخورد کاربر را نشان می دادند. از آنجایی که در الگوریتم PLFSVM استفاده شده، از روش های تخمینی برای انتخاب نمونه های کاندید برای برچسب گذاری صوری و همچنین تعیین تابع تعلق مناسب برای آنها، استفاده گردیده است، به نظر می رسد برای کارهای آینده، می توان از روش تخمینی بهتر نیز برای این کار، استفاده نمود و نتایج را با این روش مقایسه کرد.

۸- مراجع

- [1] K. Wu, K. H. Yap, "A Pseudo-Labeling Framework for Content-based Image Retrieval", IEEE Symposium on Computational Intelligence in Image and Signal Processing, 2007.
- [2] K. Wu, K. H. Yap, "Fuzzy SVM for content-based image retrieval: a pseudo-label support vector machine framework", IEEE Computational Intelligence Magazine, Volume 1, Issue 2, Page(s):10 - 16, 2006.
- [3] T. Joachims, "Text categorization with support vector machines: Learning with many relevant features", Technical Report 23, Universitat Dortmund, LS VIII, 1997.
- [4] T. Joachims. "Text categorization with support vector machines". In Proceedings of the European Conference on Machine Learning. Springer Verlag, 1998.

ⁱ Query

ⁱⁱ Vapnik

ⁱⁱⁱ Pseudo-Labeling Fuzzy SVM

^{iv} Subtractive

^v <http://people.csail.mit.edu/jrennie/20Newsgroups/20news-bydate.tar.gz>

^{vi} www.icmc.usp.br/~edsontm/pretext/pretext.html

^{vii} Principal Component Analysis